

# Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/42794,Oswiadczenie-w-sprawie-zmian-nazw-ulic-wskazywanych-jako-podlegajace-zmianie-na-.html>  
01.03.2026, 01:44

Strona znajduje się w archiwum.

## Oświadczenie w sprawie zmian nazw ulic wskazywanych jako podlegające zmianie na terenie gminy miejskiej Kołobrzeg

Data publikacji 14.11.2017

W związku z pojawiającymi się doniesieniami medialnymi Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu informuje, że w korespondencji z władzami publicznymi nie wskazywał ani nazwy Plac 18 Marca, ani też nazwy Park 18 Marca w Kołobrzegu jako podlegających zmianie na podstawie *Ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej* (Dz.U. RP z 2016 r. poz. 744).

W skierowanym dnia 22 września br. do wojewody zachodniopomorskiego w piśmie Prezesa Instytutu, zawierającym informację o ośmiu nazwach na terenie gminy miejskiej **Kołobrzeg**, wskazywanych jako podlegające zmianie na podstawie norm Ustawy, **nie było i nie będzie nazwy 18 Marca, odnoszącej się do zakończenia toczonych przez Polaków ciężkich walk z Niemcami o Kołobrzeg w roku 1945.**

We wcześniejszej korespondencji z miastem oddział szczeciński IPN prosił o wyjaśnienia, czy w archiwach miejskich zachowuje się merytoryczne uzasadnienie do nazwy 18 Marca (w celu stwierdzenia, czy oprócz upamiętnienia walk o Kołobrzeg i dokonanych przez żołnierzy uroczystości zaślubin Polski z morzem nie ma tam dodatkowo ujętych treści propagandowych fałszujących doświadczenie historyczne Polski). Z przekazanego przez wojewodę pisma Prezydenta z dnia 29 września br. uzyskaliśmy informację, że uchwały w sprawie nazw Plac 18 Marca oraz Park 18 Marca nie posiadają merytorycznych uzasadnień.

Instytut stał i stoi na stanowisku, że **te nazwy nie podlegają obowiązkowi zmiany** na podstawie norm wspomnianej wyżej ustawy. Co więcej, Instytut uważa, że w związku ze

specyfiką nazw „kalendarzowych” uchwały samorządów w takich sprawach powinny zawierać uzasadnienia merytoryczne, które, podkreślając szacunek do upamiętnionych wydarzeń, jednoznacznie wskażą sposób ich interpretowania przez samorząd, przy okazji spełniając zadania edukacyjne. W związku z powyższym w piśmie z 6 października br. do Oddziału Nadzoru Prawnego ZUW Instytut zaproponował treść następującego uzasadnienia do uchwały w sprawie nazw Plac 18 Marca oraz Park 18 Marca: *Nazwy upamiętniają obywateli Rzeczypospolitej Polskiej – żołnierzy, którzy walczyli przeciw Niemcom i polegli podczas walk o Kołobrzeg 18 marca 1945 r. Niezależnie od sposobu wykorzystania ich krwi i żołnierskiego trudu przez czynniki polityczne, którym podporządkowane były ich jednostki, większość z nich – podobnie jak dominująca część polskiego społeczeństwa – zachowywała wówczas nadzieję na odbudowę po wojnie niepodległej Polski.* Instytut w piśmie tym zaznaczył przekonanie, że uzasadnienie tych nazw będzie wprost oddawało intencje władz i mieszkańców Kołobrzegu, doceni przelaną krew żołnierzy – Polaków, a jednocześnie będzie w pełni zgodne z faktami i kontekstem historycznym, w jakim były prowadzone walki w tym rejonie kraju w roku 1945.

Instytut podtrzymuje to stanowisko w całej rozciągłości.

Instytut informuje, że wśród nazw podlegających obowiązkowi zmiany zostały wskazane te, które są upamiętnieniem związków operacyjnych i związków taktycznych, tworzonych przez Związek Sowiecki wbrew władzom państwowym Rzeczypospolitej Polskiej (takich jak I Armia Wojska Polskiego czy poszczególne dywizje wchodzące w jej skład).

Jednocześnie Instytut konsekwentnie podkreśla (także w notach na stronach internetowych IPN i w innych stanowiskach wyrażanych w podobnych przypadkach) **konieczność zrozumienia dla losu żołnierzy - obywateli RP, którzy w szeregach tych jednostek znaleźli jedyną drogę do kraju po latach zesłania w ZSRS albo też zostali - już na ziemiach polskich - przymusowo do nich wcieleni.** Podkreśla rozróżnienie pomiędzy gloryfikacją takich związków operacyjnych i związków taktycznych, bezprawnie wykorzystywanych przez Związek Sowiecki także do realizacji celów politycznych, rozbieżnych z polską racją stanu, a **upamiętnieniem bohaterstwa i przelanej krwi żołnierzy**, którzy w różnych okolicznościach znaleźli się w ich szeregach. Wielu z nich wcześniej przeszło przez łagry i miejsca zesłania w odległych republikach ZSRS. Część pochodziła z przymusowego poboru zorganizowanego już na ziemiach polskich. Udział w działaniach zbrojnych przeciw Niemcom był zgodny z oczekiwaniami większości zwykłych żołnierzy. Natomiast na oblicze polityczne tych jednostek, na kształt prowadzonej przez aparat polityczno-wychowawczy indoktrynacji, w końcu na sposób wykorzystania ich walki i poświęcenia w bojach z Niemcami w propagandzie komunistów i w polityce międzynarodowej Związku Sowieckiego – jako zwyczajni żołnierze nie mieli wpływu.

W związku z powyższym, Instytut w każdym z tego rodzaju przypadków podkreśla możliwość upamiętnienia w formie nazwy ulicy żołnierzy tych jednostek, za pomocą nowej uchwały wprowadzającej nazwy: - **al. Żołnierzy 1 Armii Wojska Polskiego (al. Żołnierzy 1 AWP) - i analogicznie: ul. Żołnierzy 6 DP, ul. Żołnierzy 4 DP, ul.**

**Żołnierzy 3 DP).** Zdarza się, iż tego typu nazwy proponują w swych rozstrzygnięciach wojewodowie. W ocenie Instytutu Pamięci Narodowej tak sformułowane nazwy, kładące nacisk na los żołnierzy, a nie na gloryfikację samych jednostek i ich wyznaczanych przez ZSRS dowódców, nie będą stać w sprzeczności z normami *Ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej*.